

การวิจัยเพื่อพัฒนา หลักสูตรและการสอน

วาริรัตน์ แก้วอุไร

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House
www.nupress.grad.nu.ac.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

วาริรัตน์ แก้วอุไร.

การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน--พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565.

466 หน้า.

1. การศึกษา--วิจัย. I. ชื่อเรื่อง.

370.72

ISBN 978-616-426-243-0

ISBN (e-book) 978-616-426-244-7

สพน. 101

ราคา 480 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามการลอกเลียนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่ 1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขา ศาลาพระแก้ว กรุงเทพฯ โทร. 0 2218 7000-3

สยามสแควร์ อาคารวิทยุทิศ กรุงเทพฯ โทร. 0 2218 9881, 0 2255 4433

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0 5526 0162-5

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 0 4421 6131-2

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0 3839 4855-9

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.จปร.) จังหวัดนครนายก โทร. 0 3739 3023, 0 3739 3036

จัดรัสจามจุรี กรุงเทพฯ โทร. 0 2160 5301

มหาวิทยาลัยพะเยา โทร. 0 5446 6799, 0 5446 6800

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. 0 4492 2662-3

สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จันทบุรี โทร. 0 2218 3979

สาขาหัวหมาก โทร. 0 2374 1378

2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0 2579 0113

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์
แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0 2613 3899, 0 2623 6493

สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0 5394 4990-1

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0 7428 2980, 0 7428 2981

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา โทร. 0 7329 9980

4. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารมหาธรรมราชา
จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0 5596 8833 ถึง 8836

กองบรรณาธิการ

ออกแบบปก

ออกแบบรูปเล่ม

พิมพ์ที่

กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

สรญา แสงเย็นพันธ์

ธรรมบุญ กองกุล

บริษัท กู๊ดเอด พรินท์ติ้ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง กรุ๊ป จำกัด 6/1 นิคมอุตสาหกรรมบางชัน ซอยเสรีไทย 58 แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
<http://www.thaibooksociety.com>

พิมพ์บน
กระดาษคุณภาพ เพื่อผลงานคุณภาพ
กระดาษจากเยื่อสาขากาบน้ำรีด

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

✉ nuph@nu.ac.th

📘 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

☎ 0 5596 8833-8836

🌐 nu_publishing

คำนำ

การวิจัยเป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ดีที่สุดในปัจจุบันในการแสวงหาความรู้ของปัญหาต่าง ๆ ที่มนุษย์ไม่รู้และต้องการแสวงหาคำตอบ การวิจัยถือเป็นกิจกรรมพัฒนาปัญญาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่มนุษย์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการดำรงชีวิต การวิจัยได้มีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ผลการวิจัยที่ผ่านมาช่วยทำให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองในทางปัญญาไปได้อีกขั้นหนึ่ง ทำอย่างไรที่การวิจัยของไทยจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญ เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศได้อย่างจริงจัง

การวิจัยทางหลักสูตรและการสอนเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการวิจัยทางหลักสูตรและการสอนเป็นการพัฒนาขั้นต้น ๆ ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพอย่างสูงสุด และนำประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงด้านบริหารจัดการเรียนการสอน

หนังสือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวบรวมและเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งครูอาจารย์ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าทั่วไป ได้ใช้ในการศึกษาอ้างอิง การเขียนหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้รวบรวมและเรียบเรียงจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำราต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์จากการดำเนินการวิจัยทางการศึกษามาเป็นเวลายาวนาน

ผู้เขียนขอกราบขอบคุณนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ผู้เขียนได้อ้างอิงหนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัย บทความต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในบรรณานุกรมท้ายเล่ม ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความตั้งใจและความมุ่งมั่นในการกลั่นกรองหนังสือ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนขึ้นมาจะทำให้เกิดแนวคิดแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาศึกษา เพื่อสร้างการใช้วิจัยเป็นฐานแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาประเทศ

รองศาสตราจารย์ ดร.วาริรัตน์ แก้วอุไร

สารบัญ

บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน1

มโนทัศน์เกี่ยวกับการวิจัย หลักสูตร การสอน และนวัตกรรม	3
มโนทัศน์เกี่ยวกับการวิจัย	3
มโนทัศน์เกี่ยวกับหลักสูตร	4
มโนทัศน์เกี่ยวกับการสอน.....	4
มโนทัศน์เกี่ยวกับนวัตกรรม.....	4
ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	5
การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร.....	6
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.....	6
จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	8
ประโยชน์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	10

บทที่ 2 กระบวนการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน 17

การวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน	18
ประเภทของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	26
การวิจัยปฏิบัติการ	26
การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์	41
การวิจัยเชิงทดลอง.....	48
การวิจัยแบบกึ่งทดลอง	55
การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ.....	65
การวิจัยแบบการศึกษาเฉพาะกรณี	71
การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	79
การวิจัยและพัฒนา	84

การวิจัยแบบผสมวิธี.....	95
ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน	96

บทที่ 3 ปัญหาการวิจัยเพื่อนำไปสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร

และการสอน	103
การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน.....	105
การกำหนดปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	111
การตั้งคำถามวิจัย.....	120
การกำหนดชื่อเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	124
การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	126
การกำหนดขอบเขตการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	131
การกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	136
การกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	140

บทที่ 4 การศึกษางานวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์งานวิจัย

ด้านหลักสูตรและการสอน	159
ความหมายและความมุ่งหมายของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	161
ข้อเสนอแนะในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	165
แหล่งสารสนเทศที่ใช้ค้นหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	169
หลักเกณฑ์ในการเลือกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	174
การเขียนและเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	176

บทที่ 5 การวางแผนและเขียนโครงการวิจัย.....193

การออกแบบการวิจัย.....	195
การสร้างเครื่องมือวิจัย	207
การออกแบบสร้างนวัตกรรมหลักสูตรและการสอน	245
ประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา.....	246

ลักษณะของนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการสอน.....	247
หลักเกณฑ์ในการเลือกนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา	248
การออกแบบวิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	250
การออกแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	250
การออกแบบประชากร/กลุ่มตัวอย่าง.....	253
การออกแบบเครื่องมือวัดผลการวิจัย	261
การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	266
สถิติพื้นฐาน.....	266
สูตรและสถิติในการหาคุณภาพนวัตกรรม.....	271
สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน	274
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	275
การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.....	287
การเขียนโครงการวิจัย.....	288

บทที่ 6 การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน 309

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	311
การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร	312
การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการสอน.....	328
การสร้างเครื่องมือวิจัย	348
เครื่องมือวิจัยเพื่อการดำเนินการทดลองทางหลักสูตรและการสอน.....	348
เครื่องมือวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลทางหลักสูตรและการสอน.....	356
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	358
ความหมายของข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	358
ประเภทของข้อมูล	359
ลักษณะของข้อมูลที่ดี.....	361
ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล	362
ประเภทของเทคนิควิธีและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	365
การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล	383

บทที่ 7 การเขียนรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน.....	401
หลักการเขียนรายงานการวิจัย.....	403
องค์ประกอบของรายงานวิจัย	404
ข้อแนะนำในการเขียนรายงานวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน	409
การสรุปผลการวิจัย.....	412
การอภิปรายผลการวิจัย.....	417
การเขียนข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการสอน	420
การนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน	424
การเผยแพร่ผลงานวิจัย.....	434
บรรณานุกรม	441
ดัชนี	454

บทที่

1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย
เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

มโนทัศน์สำคัญ

การวิจัยเป็นกระบวนการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ตามธรรมชาติหรือความรู้ใหม่อย่างมีระบบ ระเบียบ และมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อถือได้ มีเหตุผลเป็นไปตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และสามารถนำไปอ้างอิงได้

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางของการสร้างลักษณะ ของพลเมือง ของชาติและสร้างชาติและสามารถทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตได้ เป็นเครื่องชี้นำทางและ กำหนดแนวทางการจัดความรู้และประสบการณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้ ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน โดยหลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ กำหนดและเขียนขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงปรารถนาจนบรรลุ เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ พร้อมทั้งเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง และชุมชน โดยการสอนเป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่กำหนด ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น การสอนจึงเป็นหัวใจหลักของการนำหลักสูตรไปใช้ผ่านการนำ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

หลักสูตรและการสอนต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น การพัฒนา ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการ วิจัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดทักษะ กระบวนการวิจัย ซึ่งจะเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรหรือการจัดการเรียน การสอนใด ๆ ที่มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จนนำไปสู่การปรับปรุงและ เปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรหรือการสอนควรได้ผลลัพธ์เป็นนวัตกรรมทางหลักสูตรหรือ การสอนที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายมโนทัศน์และกระบวนการที่เกี่ยวกับการวิจัย หลักสูตรการสอน และนวัตกรรมได้
2. สามารถอธิบายความหมาย จุดมุ่งหมาย และประโยชน์ของการวิจัย เพื่อพัฒนา หลักสูตรและการสอนได้

บทที่

2

กระบวนการวิจัยทาง
ด้านหลักสูตรและการสอน

มโนทัศน์สำคัญ

การวิจัยทางหลักสูตรและการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ความจริงทางด้านหลักสูตรและการสอน อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านหลักสูตร และการสอนที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่ประกอบอาชีพด้านการสอนและพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องเรียนรู้ระเบียบวิธีการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1

จุดประสงค์การเรียนรู้

2

1. สามารถอธิบายกระบวนการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนได้

3

2. มีเจตคติที่ดีต่อการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

4

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้คุณธรรม ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อมุ่งสู่การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

5

สาระการเรียนรู้

6

1. การวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน

7

2. ประเภทของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

3. ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน

การวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน

การวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ความจริงทางด้านหลักสูตรและการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยใช้วิธีการวิจัยทางการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในทางปฏิบัติ ก่อให้เกิดการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านหลักสูตรและการสอนให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางด้านหลักสูตรและการสอน เกิดการพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

บทที่

3

ปัญหาการวิจัยเพื่อนำไปสู่การวิจัย
เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

มโนทัศน์สำคัญ

จุดเริ่มต้นของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน คือ การที่ผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับทางด้านการจัดการเรียนการสอน หรือครูอาจารย์มีเป้าหมายที่ต้องการยกระดับและส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น การวิเคราะห์ปัญหา การจัดการเรียนการสอน ระบุปัญหาที่สำคัญที่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ จะช่วยให้ครูอาจารย์สามารถวิเคราะห์ปัญหาและเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนมากขึ้น จากนั้นก็จะนำไปสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยตั้งคำถามวิจัยให้ชัดเจน กำหนดชื่อเรื่องการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดขอบเขตการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

1

2

3

4

5

6

7

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายปัญหาและแนวการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนได้
2. สามารถกำหนดปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้
3. สามารถการตั้งคำถามวิจัยได้
4. สามารถกำหนดชื่อเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้
5. สามารถกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้
6. สามารถกำหนดขอบเขตการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้
7. สามารถกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้
8. สามารถกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้

สาระการเรียนรู้

1. การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2. การกำหนดปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน
3. การตั้งคำถามวิจัย
4. การกำหนดชื่อเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน
5. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน
6. การกำหนดขอบเขตการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน
7. การกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน
8. การกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

บทที่

4

การศึกษางานวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์
และวิพากษ์งานวิจัยด้านหลักสูตร
และการสอน

มโนทัศน์สำคัญ

การศึกษางานวิจัยด้านหลักสูตรและการสอนโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อสรุปความรู้รวมที่ได้จากผลการวิจัยที่ได้ดำเนินการมาอย่างมีระบบระเบียบ ในการแสวงหาความรู้ความจริงเพื่อให้ได้ข้อความรู้ในเชิงสรุปผลการวิจัยที่มีความชัดเจนและ ได้ข้อยุติยิ่งขึ้น ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับลักษณะของปัญหา หรือลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกันเพื่อให้เกิดผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าและ สามารถนำไปต่อยอดความรู้ทางการวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน เพราะการใช้เทคนิควิธีการ วิจัยตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่นำผลการวิจัยจากหลาย ๆ งานวิจัยที่ศึกษาในประเด็น ปัญหาวิจัยเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ทั่วไปด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์สกัด องค์ความรู้ออกมา หรือเป็นการสังเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง คุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบ ทำให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการซึ่งมีลักษณะที่กว้าง ขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยการสังเคราะห์งานวิจัยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญ คือ งานวิจัยที่นำมา สังเคราะห์แต่ละเรื่องให้ข้อค้นพบแต่ละมุมของปรากฏการณ์ที่นักวิจัยต้องการศึกษา และเมื่อ นำผลการวิจัยมาสังเคราะห์รวมกัน ผลการสังเคราะห์ที่ได้รับจะมีความกว้างขวางและลุ่มลึกมากกว่า ที่จะได้รับจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายความหมายและความมุ่งหมายของการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องได้

2. สามารถให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้

3. สามารถระบุถึงแหล่งสารสนเทศที่ใช้ค้นหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้

4. สามารถอธิบายหลักเกณฑ์ในการเลือกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้

5. สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ เขียนและเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้

สาระการเรียนรู้

4.1 ความหมายและความมุ่งหมายของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3 แหล่งสารสนเทศที่ใช้ค้นหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.4 หลักเกณฑ์ในการเลือกเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.5 การเขียนและเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่

5

การวางแผนและเขียนโครงการวิจัย

มโนทัศน์สำคัญ

การดำเนินการวิจัยที่ดีจะต้องมีการวางแผนในการดำเนินงานวิจัยและเขียนโครงร่างหรือโครงการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานวิจัย ในการวางแผนการวิจัย นักวิจัยหรือทีมนักวิจัย ควรรู้ถึงวัตถุประสงค์การวิจัย เนื้อหาที่จะทำวิจัย รู้ระเบียบวิธีวิจัย รู้องค์ประกอบของโครงการวิจัย และรู้วิธีเขียนรายละเอียด โดยการวางแผนงานวิจัยต้องเริ่มต้นตั้งแต่การเลือกงานวิจัยที่คำนึงถึงความเป็นไปได้ในการทำวิจัย (Feasibility) การเลือกวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย หาข้อมูลได้ไม่ยากลำบาก ไม่ใช้เวลานานเกินจนล้าสมัย และการใช้ทรัพยากรทั้งในด้านงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งถ้าต้องการให้โครงการวิจัยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจะต้องมีการวางแผนถึงแหล่งทุนสนับสนุนที่เป็นไปได้ไวล่วงหน้า กรอบแนวคิด เครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการตรวจสอบจริยธรรมและความตรงของการดำเนินงานวิจัย โครงร่างงานวิจัย โครงการวิจัย หรือข้อเสนอโครงการวิจัย (Research Proposal) เปรียบเสมือนแผนแม่บทหรือข้อตกลงระหว่างผู้วิจัยหรือคณะผู้วิจัยและผู้อนุมัติหรือผู้ให้ทุนจะต้องพัฒนาขึ้นก่อนที่จะเริ่มดำเนินการวิจัย เพื่อแสดงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายหลักการออกแบบวิจัยได้
2. สามารถอธิบายหลักการและดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยได้
3. สามารถอธิบายหลักการและดำเนินการออกแบบสร้างนวัตกรรมหลักสูตรและการสอนได้
4. สามารถอธิบายหลักการและดำเนินการออกแบบวิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลได้
5. สามารถอธิบายหลักการและดำเนินการออกแบบประชากร/กลุ่มตัวอย่างได้
6. สามารถออกแบบกระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน
7. สามารถออกแบบเครื่องมือวัดผลการวิจัยได้
8. สามารถออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้
9. สามารถเขียนโครงการวิจัยได้

สาระการเรียนรู้

1. หลักการออกแบบวิจัย

บทที่

6

การดำเนินการวิจัย
เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

มโนทัศน์สำคัญ

การดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะลงมือดำเนินการวิจัยตามแผน การวิจัยที่ระบุไว้ในโครงร่างการวิจัย และถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการวิจัยที่ผู้วิจัยจะต้องรายงานเกี่ยวกับแผนการและวิธีดำเนินงานเป็นลำดับ ก่อนลงมือปฏิบัติการ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสรุปผลและข้อเสนอแนะต่อไป การเขียนวิธีการดำเนินงานวิจัยมีหลากหลายรูปแบบ การเขียนนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อเรื่อง และการออกแบบวิธีวิจัย โดยทั่วไปการเขียนวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การเขียนรายละเอียดของการออกแบบการวิจัยในด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการวิจัย ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจนสามารถวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลจนกระทั่งประมวลเป็นสารสนเทศที่มีความถูกต้อง เป็นเหตุเป็นผลและน่าเชื่อถือได้ นักวิจัยจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะวิเคราะห์ข้อมูลเป็นและถูกต้อง ตรงและสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายการวิจัย เพื่อจะได้สรุปผลการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายหลักการและกำหนดการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้

2. สามารถอธิบายหลักการและแสดงการสร้างเครื่องมือวิจัยได้

3. สามารถอธิบายหลักการและแสดงแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4. สามารถอธิบายหลักการและสามารถวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลได้

สาระการเรียนรู้

1. การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

2. การสร้างเครื่องมือวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

บทที่ 7

7

การเขียนรายงานการวิจัย
เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

มโนทัศน์สำคัญ

หลักการเขียนรายงานการวิจัยจะต้องเขียนตามข้อเท็จจริงด้วยความระมัดระวัง รอบคอบ ตามโครงสร้างการเขียนรายงานวิจัยและยึดตามจุดมุ่งหมายการวิจัย รวมทั้งแบบแผนการวิจัย โดยมีหลักที่ควรคำนึงถึง 5 ประการ ได้แก่ มีความกะทัดรัด (Conciseness) มีความชัดเจน (Clarity) ยึดความซื่อสัตย์ (Honesty) มีความสมบูรณ์ (Completeness) และมีความถูกต้อง (Accuracy)

องค์ประกอบรายงานวิจัยจะประกอบด้วย 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนต้น ส่วนเนื้อหาหลัก และส่วนท้าย

1. ส่วนต้น ประกอบด้วย

- 1.1 ปก
- 1.2 คำนำ และ/หรือกิตติกรรมประกาศ
- 1.3 บทคัดย่อ และ Abstract
- 1.4 สารบัญ
- 1.5 สารบัญตาราง
- 1.6 สารบัญภาพ

2. ส่วนเนื้อหาหลัก ประกอบด้วย 5 บท ดังนี้

- 2.1 บทที่ 1 บทนำ
- 2.2 บทที่ 2 เอกสารได้งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย
- 2.4 บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2.5 บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

3. ส่วนท้าย ประกอบด้วย

- 3.1 บรรณานุกรม
- 3.2 ภาคผนวก

การเขียนรายงานวิจัยให้เป็นระบบ นำเสนอผลการวิจัยได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ การวิจัย และมีคุณภาพเกิดความถูกต้องตามหลักวิชาการได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการเขียนรายงานวิจัยจนส่งผลให้รายงาน

1

2

3

4

5

6

7

หนังสือแนะนำ

การบริหารและการจัดการศึกษา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้แต่ง : รศ. ดร.ธีรศักดิ์ อุปราชย์ อุปนายกอธิยัย
และ ผศ. ดร.สุชาติ บางวิเศษ

การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ อันเกิดจากการหล่อหลอมให้รักในการศึกษา รักในความรู้ รักชาติ รักศาสนา และรักพระมหากษัตริย์ สร้างวัฒนธรรมอันดีงามในความเป็นประเทศไทย ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านต้องศึกษาและเรียนรู้พร้อมนโยบายจากรัฐบาลสู่การพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในตัวผู้เรียนให้มากที่สุด โดยยึดหลักการทฤษฎีสู่แนวทางในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถกระทำได้จริงเกิดผลลัพธ์ตามดัชนีตัวบ่งชี้และส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความหลากหลายในวัฒนธรรมเชิงพื้นที่และบริบทที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ การกำเนิดและการเปลี่ยนแปลงภายใต้เศรษฐกิจฐานความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นพลเมืองที่ดีต่อการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอน

ผู้แต่ง : รศ. ดร.ทิพรัตน์ สิริวงษ์

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอน จะมีคุณค่าต่อครูและนักศึกษาครูที่ประสงค์จะพัฒนาประสิทธิภาพของการสอนให้ดีขึ้น หากครูหรือนักศึกษาครูนำวิธีการนี้มาใช้ในการสอนของตนเอง จะสามารถทราบพฤติกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการรับรู้และเรียนรู้ของผู้เรียนได้ การวิเคราะห์พฤติกรรมเรียนการสอนจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาส่องดูตนเอง เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งครูและนักศึกษาครู รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดประสบการณ์วิชาชีพทางการศึกษาในเชิงประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ก่อให้เกิดระบบและแนวความคิดใหม่ให้มีประสิทธิภาพและการยอมรับที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

การประเมินการปฏิบัติ : แนวคิดสู่การปฏิบัติ

ผู้แต่ง : ผศ. ดร.กฤษฎากาญจน์ โทพิทักษ์

ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนมากขึ้นเกินกว่าที่จะประเมินได้ด้วยวิธีการวัดแบบดั้งเดิม ดังนั้น การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับการประเมินทักษะของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน และเป็นทั้งวิธีการตรวจสอบการใช้ความคิดและทักษะในระดับสูงของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม หนังสือเล่มนี้นำเสนอแนวคิดการประเมินการปฏิบัติ และวิธีการออกแบบการประเมินในรูปแบบต่างๆ โดยมีข้อช่วยของการเคลื่อนไหวทางร่างกายที่ใช้ทั้งสมองและจิตใจ ซึ่งผู้เรียนทำงานร่วมกันและประยุกต์ใช้แนวคิดและทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

วิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา

ผู้แต่ง : รศ. ดร.วิวัฒน์ มีสุวรรณ

“เมื่อการบูรณาการการวิจัยกับงานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ” การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย เทคนิควิธีการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาด้วยการนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาจึงมีความสำคัญด้วยเช่นกัน หนังสือเล่มนี้จึงได้รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษาที่เป็นประโยชน์และสำคัญกับการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเรียนรู้และนำความรู้จากหนังสือเล่มนี้ไปใช้ประโยชน์ สำหรับการทำวิจัยวิทยานิพนธ์ และผลงานวิชาการต่าง ๆ ได้

การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ผู้แต่ง : รศ. ดร.วารินทร์ แก้วอุไร

การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์ทางด้านหลักสูตร ด้วยการนำทฤษฎี หลักการ และแนวคิดมาออกแบบหลักสูตร ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยคำนึงถึง การนำไปใช้ในทางปฏิบัติให้บังเกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร หลักสูตรที่ดีต้องมีความยืดหยุ่นเป็นพลวัตและพัฒนาขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ : จากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ผู้แต่ง : ผศ. ดร.ชำนาญ ปานาวงษ์

“งานวิจัยมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีขั้นตอน กระบวนการและการให้คำตอบที่แตกต่างกัน งานวิจัยที่เป็นเชิงคุณภาพ ก็เป็นประเภทหนึ่ง ที่มีขั้นตอน กระบวนการ และการให้คำตอบที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ในรูปแบบของการอธิบาย ให้รู้ถึงภูมิหลังที่มา สภาพปัจจุบัน และอนาคต ได้เป็นอย่างดี หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึง ขั้นตอน กระบวนการในการได้มาซึ่งคำตอบของงานวิจัยเชิงคุณภาพอย่างละเอียด ตามประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้รวบรวมมา”

การจัดการหลักสูตรทางพลศึกษาและนันทนาการ

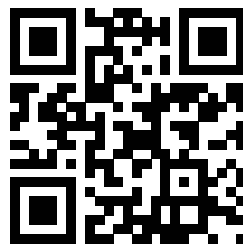
ผู้แต่ง : รศ. ดร.สุภา เสวกพันธ์

การจัดการหลักสูตรทางพลศึกษาและนันทนาการ (PERSIL) ประกอบด้วย 3 สาขาหลัก คือ 1 พลศึกษา 2 นันทนาการ 3 สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบวิถีชีวิต ด้านการดำเนินชีวิตทั่วไป สังคมและวัฒนธรรม การใช้เวลาว่าง และการดูแลสุขภาพของผู้เรียน มุ่งหวังเพื่อส่งเสริมสุขภาพชีวิต หรือวิถีทางดำเนินชีวิตด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการทั้งทางตรงและทางอ้อม ในสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวก

สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

สั่งซื้อหนังสือออนไลน์ จัดส่งถึงบ้านสะดวกรวดเร็ว

สั่งซื้อทันที

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

✉ nuph@nu.ac.th

📘 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

☎ 0 5596 8833-8836

🐦 [nu_publishing](https://twitter.com/nu_publishing)

NUPH
online store

www.nupress.grad.nu.ac.th